

Pogovor z Dragom Bulcem za Večer, Sobotna priloga

Vojko Mitrovič

Drago Bulc - Homo Turisticus

Predsednik slovenskega društva turističnih novinarjev, izvršni direktor svetovnega FIJET za Evropo, Slovenec s sanjskim poklicem, gospod Metuljček, 007, Bulc te gleda, krompirjevec, mentor, najbolj prepoznaven slovenski turistični novinar, veseljak, svetovni popotnik, ki je prečkal Saharo.

Za seboj imate bogato novinarsko kariero. Kje izvirajo vaše novinarske korenine?

V gimnazijo sem se vozil v Ljubljano, na elitno, torej bežigrasko, nato sem obiskoval fakulteto za novinarstvo. Za novinarstvo sem se opredelil že v osnovni šoli, saj sem rad pisal. Dobil sem celo prvo nagrado za spis o partizanski bitki z Nemci nad domačijo, kjer se je rodila moja mama, oče pa se je v tej bitki boril. Rad sem prebiral knjige in članke in občudoval novinarje, ki so potovali in pisali. Vse to mi je razburkalo mojo otroško domišljijo. Na bežigraski gimnaziji sem z zanimanjem poslušal profesorja geografije, ki nas ni mučil s statističnimi podatki o državah, temveč nam je odkrival različne načine življenja. To je bila moja osnova za bodočega turističnega novinarja.

Kateri so bili vaši prvi novinarski koraki?

Začel sem na radiu, kjer je name zelo vplival moj mentor Milenko Šober, starosta slovenskega, pa tudi jugoslovanskega turističnega novinarstva. Pravzaprav je on prvi v socialistični Jugoslaviji resno jemal to dejavnost. Z njim sem odkrival stroko. Bil je zahteven in hkrati hudomušen, saj me je na potovanjih po Jugoslaviji priznanim novinarskim kolegom pogosto predstavljal na izviren način: to je moj »socialistički rob«, v tujini pa »das ist mein sozialistischer Sklave«. Imel je ogromno tuje literature, z njim sem spoznal veliko ljudi in se tudi veliko naučil. Sčasoma je postalo na turističnem področju za oba malce pretesno in ko se mi je ponudila priložnost za dopisnika, sem šel v Beograd, kjer sem preživel 4 leta. Svetovljanski Beograd je spodbujal mojo željo po potovanjih, med parlamentarnimi počitnicami sem potoval po Jugoslaviji in ohranjal stik s turističnim novinarstvom. Jugoslavija je bila v svoji raznolikosti zelo zanimiva turistična država. Sicer pa sem od blizu spoznal vsa ozadja politike in kako zna biti tudi umazana, zato sem si rekel: »Drago, bolje bo če se vrneš v turistično novinarstvo. Turizem je tisto, kar ti je pisano na kožo.« Ko sem se vrnil v Ljubljano sem se na Valu 202 začel z oddajo Potepuhova malha, ki sem jo moral preimenovati v Popotniško malho, češ da pri nas potepuhov ni. Oddaja je bila predvsem turistično usmerjena. In ker sem bil navdušen smučar in sem videl, kako slovenska smučišča zaostajajo za tistimi v drugih alpskih deželah, sem s pomočjo smučarskih strokovnjakov in kolegov iz drugih medijev začel z zelo odmevno akcijo ocenjevanja slovenskih smučišč "Zlata snežinka". Z njo smo obrnili marsikaj na bolje.

Kako to, da ste z radia preklopil na TV?

Ker sta bila na Radiu že dva specializirana novinarja za turizem, sem vedel, da je edina priložnost za samostojno delo čez cesto na televiziji. Začel sem s prispevki za tedaj najbolj gledano oddajo Tednik. Med "holivudarje", kot smo radijci takrat rekli kolegom s TV, sem prestopil leta 1984, ko je TV Slovenija začela z najbolj odmevno turistično akcijo vseh časov v Sloveniji. Akcija podeljevanja "Turističnih nageljnov" in "Turističnih bodečih než" mi je dodobra spremenila življenje. Paziti sem moral na vsak korak. Tisti, ki niso dobili nageljna so mi podtikali koruptnost, tisti, ki so dobili nežo, pa so mi celo grozili, kranjskogorski

žičničarji, da me bodo pretepli, drugi, da bom izgubil službo. Z akcijo smo marsikaj premaknili na bolje, po 25 letih propadanja so na primer začeli obnavljati tudi ljubljanski grad. To je bila zelo odmevna akcija, ki so jo spremljali skoraj vsi slovenski mediji. Večkrat je zaradi nje izgubil službo tudi kakšen direktor. Danes takšno sodelovanje zagotovo ne bi bilo več mogoče.

Kdaj ste stopili v svet globalnega turizma?

Vrata globalnega turizma so se mi odprla, ko sem šel prvič na Mednarodno turistično borzo v Berlinu. To je bil in je še danes največji poslovni turistični dogodek na svetu. Turizem se je namreč z rastjo letalskega prometa pričel naglo razvijati. Ker so pred tremi desetletji vsi uredniki želeli tudi poročanje o turizmu, ki je že postajal globalni fenomen sodobnega časa, sem uredil, da se je Berlinske borze udeležil tudi moj tedanji urednik Darko Marin. In ko je videl, kaj vse se v turizmu po svetu dogaja, mi je dejal, da sem lahko v redakciji samo en dan na teden, druge dni pa moram prebiti na delu na terenu. Časi so se zelo spremenili, sedaj smo novinarji pri nas preveč v pisarnah. Menim, da je pravo novinarjevo delo biti med ljudmi, v redakciji pa samo ko pišemo. Z novimi tehnologijami celo TV prispevek lahko zmontirate in pošljete s terena s pomočjo malo boljšega prenosnega računalnika.

Katere TV turistične oddaje ste ustvarjali oziroma soustvarjali?

Začel sem z oddajo Turistični globus, s katero sem slovenskim gledalcem odkrival primere dobre prakse doma in v tujini. V času najboljše turistične akcije vseh časov v Sloveniji »Slovenija moja dežela«, ki nas je tudi pripeljala do osamosvojitve, je nastala oddaja »Dobrodošli«. Ko je bila na vrhuncu, so jo naši modri šefi ukinili, od mene pa zahtevali, da naj pripravim bolj poglobljene oddaje o turizmu. Tako je nastal »Homo turisticus«, na katerega sem v svojem celovitem novinarskem opusu najbolj ponosen. Postal je moja blagovna znamka in še danes, ko oddaje že desetletje ni več, me ljudje pogosto pokličejo kar Homo Turisticus. Oddaje Turistika, Na lepše pa niso več povsem moji otroci, saj se je pred spočetjem v koncepte in kasneje v izvedbo vtikalo preveč očetov. Sicer pa sem bil v zadnjih petih letih kar tri brez pravega dela. V teh letih sem kar nekajkrat čutil otroške bolezi nove demokracije. Delale so se razne reorganizacije in pristal sem v razvedrilnem programu, čeravno sem »informativec«, turizem pa je del gospodarske dejavnosti. Ukinjena je bila akcija Bodeča neža in nagelj, češ da je to socialistični relikv. Nato pa je prišla v našo hišo desna oblast, ki mi je že v startu delala težave. Pred kakšnim letom mi je oddajo odvzela, urednik turistične oddaje pa je postal humorist. Oddajo so mi pred mesecem vrnil.

Zvenite malce prizadeto.

Odstavili so me brez vsakih argumentov ali obrazložitve. Nisem več jezen, ampak žalosten. Čeprav mi je bivši direktor storil veliko krivico, se mu celo javno zahvaljujem. V času odstavite oziroma prisilnega nedela, sem veliko bral in se loteval novih projektov. Čas sem izkoristil za aktivno delo v Svetovnem združenju turističnih novinarjev FIJET. Sem tudi veliko zasebno potoval, snemal in med drugim dodobra spoznal Indijo, Kitajsko in Brazilijo, države, ki bistveno vplivajo na razvoj sodobnega sveta.

Kaj se je dogajalo ob zadnjih spremembah vodstva?

Skrbi me za usodo nacionalke. Z njo sem zrasel, najprej na radiu, nato pa na televiziji. Tako kot je poslovanje peljalo prejšnje vodstvo, je videti, kot bi jo dajali v roke komercialnim televizijam. RTV SLO je z javnim radijem in televizijo zadnji medijski branik slovenstva, vsi drugi mediji so komercialni ali politični, slovenski medijski prostor pa je postal strahovito rumen. V zadnjih letih je vodilna ekipa na nacionalki demontirala pravo novinarstvo. Žalostno je, da vsi ti bivši šefi za dobre denarje še vedno delujejo na nacionalki. Nisem za takšne

čistke, kot so jih izvajali oni, vendar bi jih za demontažo nacionalke morala doleteti kakšna kazen. Tako pa samo potuhnjeno čakajo, kdaj se bodo vrnil.

Kako pa je na področju turističnega novinarstva?

Žal mi je, da nimamo več dobrih specializiranih turističnih novinarjev. Temu je tako, ker v večjih medijih mislijo, da se na turizmu, tako kot na nogomet, razume vsakdo. V večini medijev so tudi skoraj vsi prispevki plačani ali sponzorirani. O turizmu za male denarce pišejo tudi amaterji, veliko pa je tudi "copy-paste" novinarstva, televizije pa kupujejo tuje oddaje, ker so cenejše od lastne produkcije. S takšnim pristopom slovensko turistično novinarstvo drsi navzdol. Turizem ne pomeni le jesti, piti, ležati na plaži in se malo zabavati, temveč je resna gospodarska dejavnost, ki bi tudi pri nas lahko zaposlovala veliko ljudi. Na področju turizma, ki je izrazito storitvena dejavnost, stroji ne bodo zamenjali ljudi. Resnično bi potrebovali več stebrov turističnega novinarstva, vsaj v glavnih slovenskih medijih.

Kako bi opisali poklic turističnega novinarja?

Kot vsak poklic, če ga hočeš dobro opravljati, moraš predvsem delati pošteno. Turistični novinar mora biti vsestransko izobražen, poznati ozadja in kompleksno vse dejavnosti, ki se prepletajo skozi turizem. Delo turističnega novinarja je po dobri pripravi polno improvizacij na terenu, kjer pa se ne cedita med in mleko. Ustvarjati mora kar se da resne in poglobljene članke in oddaje v okviru novinarskega kodeksa.

Pa vendar nekateri gledalci menijo, da je to odlična služba. Je kaj zavisti tudi med novinarskimi kolegi?

Turistični novinarji neredko vzbujajo zavist tudi med kolegi, predvsem političnimi, češ vi stalno potujete in kamor greste je lepo in je miza polna. Ozadja tega poklica so pa drugačna. Velikokrat sicer snemamo polne mize, a to počnemo preden se pogostitev prične, nato pa snemamo še intervjuje ali reportažne posnetke. Pogosto moramo takoj poročati. Ko naše delo končamo, je miza že velikokrat prazna. Za lep panoramski posnetek se je potrebno povzpeti na hrib in včasih z vso opremo, najsi bo vročina ali mraz, hoditi pa tudi po več ur. Če se malce pošalim, pravzaprav bi lahko kolegom, ki se sprehajajo med matično hišo in parlamentom bili zavistni mi turistični novinarji. Imamo pa le eno prednost, v turizmu je veliko več normalnih ljudi in manj škandalov kot v politiki.

Na kakšne težave pa na potovanjih naletite v tujini?

V diktatorskih državah kamere velikokrat skrivamo. Marsikje je prepovedano snemati, sploh kjer sta prisotni policija ali vojska. Nikjer ni zaželeno snemati revščine. Tega bi lahko veliko našteval. Na primer: na Kitajskem smo pred leti Prepovedano mesto posneli iz potovalne torbe. Jaz sem zamotil stražarja, snemalec pa je med tem tajno snemal. Zaradi časovne stiske sva s snemalcem praktično brez spanja v dnevu in pol posnela oddajo o največji potniški ladji na svetu. Kljub temu sem za oddajo prejel mednarodno nagrado.

Ste tudi eden od ustanoviteljev Društva turističnih novinarjev Slovenije?

Ob 40-letnici Sekcije turističnih novinarjev pri DNS, smo leta 2005 turistični novinarji sklenili, da ustanovimo samostojno društvo. Po ustanovitvi smo se kot kolektivni član pridružili Svetovnemu združenju turističnih novinarjev in piscev o turizmu FIJET. Takoj smo kandidiral za organizacijo 50. jubilejnega kongresa in to prav v času, ko je Slovenija predsedovala Evropski uniji. S tem smo želeli dati svoj prispevek k promociji slovenske države in slovenskega turizma. S kandidaturo smo uspeli, po mnenju vseh organizirali najboljši kongres v zgodovini FIJET in zato sem bil izvoljen tudi v najvišji organ te edine svetovne organizacije turističnih novinarjev, ki bo čez tri leta praznovala 60-letnico obstoja.

Društvo FIJET Slovenija je tudi eno najbolj aktivnih v celotni svetovni organizaciji. Na našo pobudo smo se kot kolektivni član pridružili Svetovni turistični organizaciji UNWTO, ki je specializirana agencija OZN. Predlagali smo tudi, da 2. december, torej dan ustanovitve FIJET, postane svetovni Dan turističnega novinarstva. V prizadevanjih za poglobitev znanja mladih turističnih novinarjev je lani naše društvo organiziralo prvo Akademijo za mlade turistične novinarje..

Akademija je nastala na vašo pobudo, mar ne? Komu je namenjena?

S pomočjo uglednih domačih in tujih strokovnjakov smo izobrazili prvih 15 novinarjev, ki so na Bled prišli iz zelo različnih držav, od Švice do Turčije. Spodbujeni z uspehom prve bomo skupaj s Turistico letos organizirali drugo Akademijo v Portorožu. Akademija je namenjena mladim novinarjem iz držav članic svetovne organizacije. Ti so sicer odlično izobraženi in spretni v elektronskih medijih, članke pa po navadi delajo po principu »copy- paste«. To ni perspektivno, saj država, ki se ukvarja s turizmom, potrebuje mlade strokovne turistične novinarje, ki obvladujejo turistično stroko, ki niso samo promotorji, temveč znajo biti tudi kritični in ekološko osveščeni ter izobraženi. Ta projekt je uspel, kar mi je v veliko zadovoljstvo. Tudi zato, ker mi v okviru moje službe ni uspelo mentorsko vzgojiti kakšnega mladega novinarja, saj mi tega niso dovolili. Pošteno se mi je zdelo vzgojiti kakšnega mladega novinarja. No, skozi to akademijo pa sem le speljal, da mlade novinarje sedaj izobražujemo za ves svet prav v moji domovini. Na to sem zelo ponosen in bom s projektom nadaljeval tudi po upokojitvi. Za ta projekt je FIJET Slovenija lani celo dobil nagrado Snovalec, ki je tudi denarna nagrada. S temi sredstvi bomo širili mrežo mladih novinarjev in bodočih urednikov, ki bodo naklonjeni Sloveniji.

Kakšne vtise so vam na kongresu tuji novinarji na kratko prišepnili o nas?

Izrazito pozitivne. Presenečeni so bili nad izredno urejenostjo naše dežele, nad katero se mi še vedno pritožujemo. Navdušeni so bili tudi nad prijaznostjo, nad znanjem jezikov naših ljudi in da povsod pijemo dobro vodo iz pipe. Še posebej fascinirani so bili nad našo kulinariko in dobrimi vini.

Kam pluje ali pa stopica slovenski turizem?

V Sloveniji s splošno usmeritvijo v zeleni trajnostni turizem sledimo najmodnejšim svetovnim trendom. Zeleni trajnostni turizem je pravzaprav edina usmeritev, ki nam preostane, sicer bi si žagali vejo, na kateri sedimo. Tudi zaradi ekoloških problemov, ki jih ustvarja sam turizem. Seveda pa je samo ekološka usmeritev premalo, čim prej jo moramo udejanjiti v praksi. Potrebne bodo inovacije. Seveda mora biti zeleni turizem dobičkonosen, sicer se ga nihče ne bo loteval. Valorizirati bomo morali naše kmetijstvo in zdravo hrano. Naše jedi imajo še zmeraj dobre okuse. Imamo avtohtone sorte trt in veliko biotsko raznovrstnost. To moramo ohranjati, že zaradi lastnega oziroma narodnega zdravja, nato pa to seveda ponuditi našim obiskovalcem. Zgrešeno bi bilo za turiste delati dobro hrano, ustvarjati nekakšne Potemkinove vasi, sami pa bi živeli drugače. Gostje hitro prepoznajo pretvarjanje.

Veliko ste prepotovali. Kaj so poleg naravnih lepot ter zgodovinske in kulturne dediščini naši konkretni atributi?

Smo majhni in to je lahko naša prednost. Kot goste bi morale pritegniti predvsem ljudi iz velikih mest, ki živijo v betonu in pogrešajo naravo. Za Švedsko in Finsko smo druga država v Evropi po pokritosti z gozdovi in prva v srednji Evropi. Hvaliti se moramo, da smo pljuča Evrope, seveda pa se ob tem tudi sami malo manj voziti z avtomobili in ukiniti kak dimnik. Mi ne znamo poudariti preprostih stvari, na primer, da imamo povsod pitno vodo. Celo na straniščih. Serviramo jo v plastenkah, namesto da bi jo gostom postregli v steklenih vrčih.

Smešno je, da prodajamo vodo iz Ljubljane v plastenkah tudi tik ob slapu Savica. Plastenke bi morali spraviti iz Slovenije, še posebej iz gostinskih lokalov. Za to si bom skupaj z našim društvom tudi osebno prizadeval.

Kako se bi morali lotiti bolj zelenega turizma?

V zelenem turizmu moramo biti silno inovativni. Mi imamo opazovalce ptičev za čudake, v ZDA in Kanadi pa je takšnih "čudakov" okoli 100 milijonov. Bil sem na njihovi prvi svetovni konferenci v Indiji, kamor so prišli strokovnjaki z vsega sveta. To so ljudje, ki veliko potujejo in so premožni. Že njihova oprema je draga, fotoaparati in zoom mikrofoni so vredni 10 ali 15.000 evrov. Vstajajo ob štirih zjutraj, nato pa pešajo ali kolesarijo nekaj ur. So izrazito zeleno usmerjeni. Tudi pri nas bi lahko razvijali tovrstni turizem. Menim, da je to lahko odlična perspektiva za Soline, Dravsko polje in Cerknjsko jezero. Naši gostje bi morali biti srednji in izobražen sloj. Ti znajo še najbolj ceniti neokrnjeno okolje in so za takšne počitnice pripravljeni plačati nekaj več. V našem turizmu ne potrebujemo mase turistov, ki malo zapravijo, naredijo pa veliko škode. Dobro bi bilo, da bi k nam prihajalo čim več intelektualcev, ki sicer niso bogataši, so pa pripravljeni veliko vložiti v svoje hobije. Na primer v kolesarjenje, veslanje, pohodništvo, ribolov, gastronomijo, vinologijo, že prej omenjeno opazovanje ptic in še bi lahko našteval.

V ta kontekst potemtakem ne gredo bogati zapravljivci?

Tako je. Bogatašev je le okoli en odstotek in so večinoma ekološko neosveščeni. Ti gostje neredko s seboj prinašajo tudi kriminal in celo terorizem. Tudi niso prav priljubljeni v svojih državah, saj je njihovo imetje sumljivega porekla in se zato umikajo v tujino. Strmeti moramo, da bi imeli za goste tudi čim več mladih. Kar spomnimo se svojih študentskih let. Za potovanja smo imeli denar, mar ne? Če ne vlogaš v mlade, nimaš prihodnosti. Napaka bi bila, če bi ciljali samo na dobro stoječe starejše ljudi in zaposlene. Bazo gostov je potrebno nenehno posodabljanje z mladimi. Če ti kasneje pripeljejo še svoje otroke, lahko tako pritegnemo še eno generacijo bodočih turistov. Svoje prednosti je dobro ponuditi izobražencem, ki znajo ceniti naše danosti. Ti so mnenjski voditelji v svojih okoljih in tisti, ki dober glas najuspešnejše širijo. Ti si še najbolj želijo zelenega turizma, čiste vode in domače sezonske hrane. Ne zanimajo jih jagode iz Južne Afrike sredi decembra.

Tudi kulinarika ima v turizmu zelo pomembno vlogo, mar ne?

Vse raziskave kažejo, da je kulinarika eden glavnih motivov potovanja. Marsikje v svetu sem slišal pohvale na račun naše hrane. Pravijo, da jo znamo postreči, da je še pravega vonja in okusa.

Imamo bogato kulinarčno dediščino, ki pa vendar ni dovolj izpostavljena. Na podeželju še najdemo dobre gostilne s pristno domačo hrano, v mestih pa temu ni tako. Na tem področju bi se dalo še veliko storiti.

Res je. Že v našem glavnem mestu ni dobre domače gostilne. Tudi v centru Maribora je ni. Težko je najti pristno domačo hrano, kaj šele naše stare meščanske jedi. Gostinci preveč radi posnemajo tujino. Moti me, da mladino navajamo le na pice ali pa da v McDonaldu praznujejo rojstne dneve. Sem pa velikokrat prijetno presenečen, kako odlično obvladujejo domačo hrano na turističnih kmetijah.

Zakaj lahko v avstrijskem Gradcu ali v samem centru Dunaja dobiš na uličnih stojnicah kranjsko klobaso pri nas pa ne?

Škoda da tega ni tudi pri nas. To je vendar klobasa, ki je bila v veselju. Sunita Williams, astronautka slovenskih korenin, jo je vzela s seboj na Discovery. Prestala je zahteven Nasin

test, pa iz tega nismo znali narediti reklame. Na ulicah bi jo lahko ponudili tudi kot prigrizke ali polovične porcije. Da je kranjska klobasa zanimiva za tujce, smo dokazali tudi na novinarskem kongresu. Klobase smo vakuumirali in jih v ekološki embalaži kot poslovilno darilo dali udeležencem. Primerno pakirane kranjske klobase, pa tudi naše odlične salame, bi lahko bile lepo darilo. Se pa po zaslugi prof.dr. Janeza Bogataja, ki je začel z ocenjevanjem kranjskih klobas, marsikaj spreminja na bolje.

Se za ohranjanje starih jedi trudi tudi Društvo za zaščito praženega krompirja, katerega aktiven član ste?

Lahko rečem, da je najpomembneje to, da smo spravili pražen krompir nazaj v veliko slovenskih gostil in restavracij, kjer je pred tem že popolnoma prevladoval pomfrit. No, sedaj praženega strežejo tudi v nekaterih elitnih restavracijah.

Kako je bilo ustanovljeno društvo in kako deluje?

Društvo se je razvilo iz hudomušne ideje šestih ustanovnih članov. Sam imam člansko številko 007. Kaj kmalu nas je bilo 300, nato 500, pa 1000 in tako dalje. V želji po druženju in izmenjavi idej smo si omislili tudi festival in ga za hec imenovali svetovni. Prvič smo se hoteli zbrati ob Ljubljanskem magistratu, a je takratna županja odklonila, češ da je to neumnost. Sedaj v tem društvu sodelujejo člani iz več kot dvajsetih držav, društvo pa se je celo prelevilo v nekakšno gibanje. Na festivalih je bilo do sedaj več kot 100.000 ljudi, samo na zadnjem jubilejnem, desetem v Ljubljani pa približno 30.000. Do zdaj smo na naših akcijah volontersko sprazžili več kot 100 ton krompirja. Skratka, iz zafrkancije je zadeva postala dokaj resno poslanstvo. Zbrali smo že več kot 200 receptov. Ko jih bo 365, bomo izdali kuharsko knjigo z naslovom "Pražen krompir za vsak dan«. Z našo mednarodno dejavnostjo smo dosegli, da med drugim tudi v Peruju, pradomovini krompirja, zdaj pražen krompir pripravljajo po naših receptih.

Festivali krožijo le po Sloveniji?

Zato, da širimo "vero v praženca", organiziramo festival vsako leto ter ga priredimo v drugem kraju in drugi slovenski pokrajini. Zadnjega smo ob 10-letnici organizirali v Ljubljani, in bili, za razliko od prvega, sprejeti z vsemi častmi. Padla je celo pobuda, da bi bil festival stalno v Ljubljani, a bomo ostali zvesti ideji, da mora festival krožiti po regijah. Letos bo festival prvič v tujini, tako bodo gostitelji festivala Slovenci na avstrijskem Koroškem, naslednje leto pa v sklopu evropske kulturne prestolnice Mariborčani.

Ste tudi s svojo družino potovali po svetu?

Kot družina ne potujemo več skupaj. Sedaj zasebno potujeva s soprogo. Začeli pa smo skupaj in vsako leto smo kam šli. Dokler so bili fantje majhni, smo potovali le v okoliške države, dalje pa ne, ker je bilo to predrago. Starejši sin se je šele pri sedemnajstih letih prvič peljal z letalom. Nismo potovali v sklopu raznih turističnih aranžmajev, saj bi hitro kdo rekel, da potujemo zaradi moje službe pod posebnimi pogoji ali celo zastonj. Na pot smo se raje odpravljali z avtomobilom, spali v šotoru in ob tem neizmerno uživali. Srečo smo imeli, da je tudi soproga po duši popotnik in hkrati zdravnica, saj smo si zato lahko privoščili tudi malo bolj avanturistične poti. Sinova sta se tako naučila živeti z naravo in potovati na skromen način. Smo pa še zmeraj tipična potepuška družina. Na hladilniku si puščamo sporočila, kje je kdo, kdaj je treba po koga na letališče, saj se nam dogaja, da smo vsi štirje na različnih koncih sveta. Žena je vpeta v mednarodne medicinske projekte, je veliko na kongresih in že nekaj časa službeno potuje več kot jaz, starosta slovenskih turističnih novinarjev. Narobe svet, bi lahko rekli, saj veliko Slovencev tudi turistično pogosteje potuje kot mi turistični novinarji.

Pred kratkim ste na festivalu turističnih filmov v konkurenci 157 filmov dobili prvo nagrado. Povejte nam kaj več o tem filmu?

V štirideset minutnem filmu Največje zabavišče na svetu sem hotel prikazati predvsem ozadja potovanj na velikih ladjah. S snemalcem sva imela na terenu le dan in pol časa. Od doma sva odšla ob štirih zjutraj, snemala sva do treh ponoči naslednjega dne in se nato vrnila domov. Če dobiš takšno priznanje, ti po navadi nekakšno priznanje dodeli tudi tvoja matična hiša. Zanimivo pa je, da jaz tega pod prejšnjim vodstvom nisem dobil. Mojih oddaj niso ponavljali ali poslali na kak festival, čeravno so gledalci to želeli. Prepričan sem, da bi bili reportaži o potovanju od Moskve prek Ulan Batorja do Pekinga in Hong Konga, še posebej ob 20-letnici osamosvojitve, zelo zanimivi.

Je to bila posledica nerazumevanja ali nagajanje?

Oboje. V "svinčenih časih" ali "času enoumja" sem vsaj lahko šel pogosteje v tujino. Res, da so mi iz zavisti tudi takrat nagajali, a so bili za razliko od urednikov v zadnjem obdobju veliko bolj dovtetni in odprti za svet. Uredniki turizma danes ne razumejo najbolje. Po navadi so namreč usmerjeni le v politiko. Sicer je bilo podobno tudi že prej. Pred leti se je zgodilo, da me moj novinarski kolega, ko je postal urednik, ni pustil na turistično borzo ITB, ki je za vsakega profesionalca v turizmu nujnost. V Berlin sem se napotil s svojim avtom, s svojim bencinom in spalno vrečo. Vzel sem dopust in se šel tja izobraževati za hišo za katero delam. Cenejši hoteli so bili zasedeni, za Kempinski in podobne, pa sem imel seveda premalo denarja, saj je nočitev stala več kot moj mesečni dohodek. Snel sem zadnje sedeže in spal v garaži kongresnega centra. V garažnih toaletnih prostorih sem se umival s hladno vodo, se obril, lepo oblekel, si nadel metuljčka in odšel na delo. Tako sem tam preživel 5 dni. Tega dogodka ne opisujem kot lastno bedo in sramoto, temveč naj se ve, kaj vse mora narediti poklicni novinar, da pride do informacij.

Kar nekajkrat sem že slišal: »O Bulc se pa znajde, ima »svetsko« službo, potuje in uživa.«

Uživam predvsem v svojem delu, v zasebnem življenju pa nimam prav nobene afinitete po luksuzu. Res pa je, da se trudim v svojih prispevkih prikazati dobre in slabe strani celotnega spektra turizma, torej tudi mondenega.

Kje in kako potemtakem dopustujete?

S soprogo že več 28 let redno in zelo rada robinzonsko počitnikujeva na Kornatih v naselju z desetimi starimi hišami. S seboj vzamem le nekaj majic, kopalke, kratke hlače in dobro voljo. Tam lovim ribe in s prijatelji se ne pogovarjamo o politiki ali o svojih poklicih. Razvite turistične destinacije me ne mikajo, saj vem, da bi bil ves čas na novinarski preži. Krajše oddihe pa rad preživim na Gorenjskem, kjer sem podedoval skromen vikend. Ta mi še kako prav pride za odmik pred gnečo. Tam rad pomagam pri kmečkih opravilih, kosim in si pripravljam drva za zimo.

Torej vam miren in aktiven oddih dobro dene?

Ne vedno, občasno uživam tudi v adrenalinskih izzivih. Pri 55 letih sem se s smučmi spustil s 5430 m visokega ledenika Chacaltaya v Boliviji. Žal se je zaradi podnebnih razmer že stopil. Za 60. rojstni dan pa sem si omislil smučanje s Kredarice. Skočim tudi s padalom, tudi »bandži« mi ni tuj. Rad raftam na deročih vodah, za 50-letnico sem preplezal Severno triglavsko steno. Pri petinšestdesetih se bi rad odpravil na Mont Blanc, pri sedemdesetih pa, v skladu s Predinovo "Bolj star, bolj nor", morda še na Mont Everest (smeh).

V katere dele sveta so vas zanesla službena in zasebna pota?

Bil sem v veliko deželah. Krepko preko sto. V več kot polovici sem bil zasebno ali pa sem si stroške potovanja plačal sam, tam pa delal. Lažje bo če rečem, kje vse nisem bil. Nisem bil v nekaj manjših afriških in srednjeameriških deželah, od večjih pa na Japonskem in v Novi Zelandiji. Slednjo bom zagotovo še obiskal, saj je edina vinska dežela, kjer še nisem bil.

Kaj je bilo vaše veliko potovanje. Se vam je katero posebej vtisnilo v spomin?

Rad se spomnim poročnega potovanja preko Sahare. O tem nisem pisal ali kaj posnel, saj so me že v Palermu, torej na začetku poti, okradli. Roparji so nam pustili le star VW kombi, spalne vreče in nekaj denarja. Na poti se nama je priključil tudi prijatelj. Zgodilo se nam je veliko dobrih, pa tudi zelo težavnih doživetij. Ruta je bila kar zahtevna, saj je potekala preko centralne Sahare. Potovali smo skozi Tunizijo, Alžirijo, Niger, Nigerijo, Benin, Togo, Gano in Slonokoščeno obalo, nato pa s tovorno ladjo na parni pogon nazaj do Kopra. Pot je trajala tri mesece in pol. Bili smo v predelih, kjer je bilo najbližje naselje oddaljeno okoli 1.000 km in kjer ni bilo ne ceste, ne bencinske črpalke, niti vodnjaka. V puščavi nas je doletel močan peščen vihar in se nismo imeli kam zateči. Med vožnjo po divjini smo naleteli na grbino, obstali smo, saj so se sprednja kolesa obrnila prečno. Stekla sem namazal z mastjo, sicer bi jih pesek obrusil, avto pa smo v zadnjem trenutku zavili v polivinil in čakali da vihar poneha. Potem smo sneli kolesna vodila, ki sem jih nato nad plinskim kuhalnikom segrel, zravnal in jih skalil v olju, ki smo ga imeli na zalogi. S tako popravljenim kombijem smo prevozili še 15.000 km. V alžirski Sahari so nas zaprli, ker sem hotel fotografirati, a je bila v kadru policijska postaja. Oh ja, zanimivo potovanje. Takrat še ni bilo gpsa, kompas pa zaradi rudnin ni bil zanesljiv. Orientirali smo po zvezdah, luni in soncu. No, vse se je dobro izteklo. Ta naša mini odprava je bila pravzaprav prva slovenska odprava, ki je v celoti prečkala Saharo. Na tej poti sem si pridobil veliko izkušenj, žena pa je odlično opravila uvodni poročni test (smeh). Med potjo me je namreč večkrat prešinilo, če bo moja ljubljena zdržala vse te zaplete, bo z mano vzdržala vse. In res je. Še danes sva srečno poročena.

Star slovenski rek pravi » povsod je lepo, a doma je najlepše«. Je izven Slovenije kje kak kotiček, kjer bi radi živeli?

Veliko sem prepotoval, vendar nikjer nisem videl na tako majhnem področju, kot je Slovenija, tako veliko različnosti in lepot. Morebiti bi zaradi morja lahko živel tudi na Hrvaškem, a sem preveč vezan na planine in smučanje. Slovenija ima zame idealne letne čase in veliko geografskih različnosti. Skratka, izven Slovenije bi najlažje živel nekje ob morju in v bližini gora, kjer lahko smučam, torej nekje na Mediteranu. Tudi zaradi kulinarike.

Bova rekla še kakšno o legendarnem metuljčku?

Na berlinski borzi sem si v konkurenci 10.000 novinarjev kot mlad novinar iz majhne dežele metuljček omislil za svojo prepoznavnost. Recimo temu, da je bil to novinarski trik za lažji preboj med novinarsko množico. Vsi so namreč takrat nosili kravate, jaz pa sem si nadel malce provokativnega metuljčka. Zadeva je vžgala, metuljček je postal del mojega imidža, čeravno se najraje oblačim športno. Res pa je, da so mi bili metuljčki že od nekdaj všeč. No, nisem jih nosil le v obdobju, ko sta si jih nadela dva gizdalinska ministra.

Približujete se upokojitvi. Kakšne načrte imate?

V pokoju bom tudi aktiven, zagotovo bom še potoval in tudi pisal ter nato v Slovenijo prenašal primere dobre prakse v turizmu. Potujoč novinar namreč ni turist, temveč tudi prenašalec dobrih idej. Marsikaj, kar počnejo v turistični sferi po svetu, je vredno razmisleka in uporabe tudi pri nas. Primere dobre prakse iz naše bližine ali daljave seveda ne gre na mah kar prekopirati, lahko pa sprožijo razmislek, kakšno novo idejo, nato pa tudi udejanjanje. Na

primer, v Srbiji sem videl krasno ekološko naselje iz kamna in naravnih materialov, ki ga je zgradil nek Celjan. Škoda, da ni zgradil podobnega v Sloveniji. Naš turizem ima še veliko rezerv, a kaj, ko še dobrih zgledov v naši državi, na primer iz Maribora ali Pirana v Ljubljano in obratno, s težavo prenašamo. Sicer pa bom kandidiral za predsednika svetovnega FIJET in se tudi v bodoče trudil v to združenje vključiti čim več držav z vseh celin. Turizem je zdaj dokončno povezal ves svet in ni je države na svetu, ki ne bi bila vsaj delno tudi turistična. Še celo najbolj zaprta Severna Koreja bo letos sprejela že drugo skupino slovenskih turistov. V izredno veselje bi mi bilo posneti še kak dokumentarec in sodelovati pri izobraževanju mladih turističnih novinarjev. Islandski prijatelj, ki je bil kmet in postal po spletu okoljščin zdravnik, mi je ob neki priložnosti, ko je sadil krompir, rekel "enkrat kmet za večno kmet". Jaz to njegovo trditev parafraziram "enkrat novinar, večno novinar". Pisanje in odkrivanje sveta drugim, nam novinarjem ni le poklic, temveč tudi notranja potreba.